

Wrocław, dnia 5 grudnia 2011 roku

WK.60/234/K-84/11

**Pan
Stanisław Karkowski
Kierownik
Zakładu Usług Komunalnych**

59 - 516 Zagrodno 53e

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 roku nr 55, poz. 577 ze zm.), przeprowadziła, w okresie od 22 września do 3 października 2011 roku, kontrolę wybranych zagadnień z zakresu gospodarki finansowej Zakładu Usług Komunalnych w Zagrodnie. Zakres badanych zagadnień, okres objęty kontrolą oraz ustalenia przedstawiono szczegółowo w protokole kontroli, podpisanym 3 października 2011 roku

Kontrola przeprowadzona w Zakładzie Usług Komunalnych wykazała uchybienia i nieprawidłowości, które opisano szczegółowo w protokole kontroli. Wystąpiły one w niżej omówionych sferach działalności Zakładu.

W zakresie spraw organizacyjnych i rachunkowości

Zarządzenia: Nr 2/10 z 2 stycznia 2010 roku w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Pracy Zakładu Usług Komunalnych w Zagrodnie, którym wprowadzono: „Instrukcję obiegu i kontroli wewnętrznej dokumentów finansowo-księgowych w Zakładzie Usług Komunalnych w Zagrodnie” i „Instrukcję dotyczącą gospodarki kasowej dla Zakładu Usług Komunalnych w Zagrodnie” oraz Nr 1/11 z 1 lutego 2011 roku w sprawie zasad polityki rachunkowości w Zakładzie Usług Komunalnych w Zagrodnie powoływały jako podstawę prawną ich wprowadzenia postanowienia statutu Zakładu i przepisy Kodeksu Pracy, a nie przepisy związane z przedmiotem wymienionych regulacji.

Kierownik Zakładu nie powierzył Głównej księgowej obowiązków i odpowiedzialności, określonych w art. 54 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz.U. nr 157, poz. 1240 ze zm.). Zgodnie z art. 53 ust. 2 ustawy przyjęcie obowiązków powinno być potwierdzone dokumentem w formie odrębnego imiennego upoważnienia albo wskazania w regulaminie organizacyjnym jednostki.

Rachunkowość prowadzona była w systemie komputerowym. Dokumentacja przyjętych zasad rachunkowości nie zawierała informacji o aktualnej wersji użytkowanych programów komputerowych i dacie przyjęcia ich do eksploatacji, wbrew wymogom art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c) ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku nr 152, poz. 1223 ze zm.).

W okresie objętym kontrolą obowiązywały 2 zakładowe plany kont: pierwszy, wprowadzony zarządzeniem Kierownika Nr 3 z 1 stycznia 2009 roku, obowiązywał do końca 2010 roku; drugi przyjęty zarządzeniem Nr 1/11 z 1 lutego 2011 roku wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2011 roku.

Plany kont nie zawierały opisu klasyfikacji zdarzeń, wymaganego przez art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a) ustawy o rachunkowości. Poza tym stwierdzono, że w Planie kont z 1 stycznia 2009 roku nie występowały i nie prowadzono ewidencji księgowej na kontach: 020, „Wartości niematerialne i prawne”, 290, „Odpisy aktualizujące należności”, 401, „Amortyzacja”, 761, „Pokrycie amortyzacji”, 820, „Rozliczenie wyniku finansowego”. Obowiązek ujęcia tych kont w ZPK i prowadzenia na nich ewidencji w 2010 roku wynikał z załącznika Nr 2 „Plan kont dla jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych” do rozporządzenia Ministra Finansów z 28 lipca 2006 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. nr 142, poz. 1020 ze zm.) oraz § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia. Podobnie w Planie kont z 1 lutego 2011 roku nie ujęto i nie prowadzono ewidencji księgowej na kontach: 020, 290, 400, „Amortyzacja”, 401, „Zużycie materiałów i energii”, 402, „Usługi obce”, 403, „Podatki i opłaty”, 404, „Wynagrodzenia”, 405, „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia”, 409, „Pozostałe koszty rodzajowe”. Wymóg prowadzenia w 2011 roku wymienionych kont Zespołu 4 „Koszty według rodzajów i ich rozliczenie” wynika z załącznika Nr 3 „Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych” do rozporządzenia Ministra Finansów z 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 128, poz. 861) oraz z § 15 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia.

Na koncie 013 „pozostałe środki trwałe” księgowano wartości użytkowanych programów komputerowych, mimo że zgodnie z zasadami określonymi w powołanych załącznikach przeznaczone do tego jest konto 020, „Wartości niematerialne i prawne”.

Nie był przestrzegany, określony w art. 18 ust. 1 ustawy o rachunkowości, obowiązek porównywania na koniec poszczególnych okresów sprawozdawczych zgodności obrotów zestawienia sald kont syntetycznych z obrotami dziennika. Z opóźnieniem, bo dopiero w dniach 23 - 24 maja 2011 roku (po sporządzeniu bilansu oraz rocznej sprawozdawczości budżetowej) wydrukowano zestawienia sald wszystkich kont ksiąg pomocniczych, mimo że w myśl art. 18 ust. 2 ustawy o rachunkowości należało to zrobić na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych.

W zakresie gospodarki kasowej, druków ścisłego zarachowania i zobowiązań wymagalnych

Postanowienie § 9 ust. 3 Instrukcji dotyczącej gospodarki kasowej stanowiło, iż prowadzi się 1 raport kasowy, a faktycznie w Zakładzie sporządzano 3 raporty: dla przychodów, rozchodów i wypłat z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Inkasenci opłat za wodę i odprowadzanie ścieków, nie złożyli oświadczeń o przyjęciu odpowiedzialności materialnej za powierzoną im gotówkę i inne wartości pieniężne, co było sprzeczne

z jednym z celów kontroli zarządczej, którym jest ochrona zasobów jednostki (art. 68 ust. 2 pkt 4 ustawy o finansach publicznych).

Kontrola dokumentacji kasowej, za okres od 2 do 17 maja 2011 roku wykazała, że ujmowane w raportach kasowych zbiorcze zestawienia wpłat nie zawierały numerów poszczególnych dowodów wpłaty (niezgodnie z art. 20 ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości), nie miały nadanych numerów identyfikacyjnych i nie były podpisane przez osobę, która je sporządziła i nie zawierały daty przedstawionych w nich operacji, stanowiło to naruszenie art. 21 ust. 1, pkt 1, 4 i 5 ustawy o rachunkowości. Niektóre zestawienia nie były oznaczone nazwą jednostki, co było niezgodne z art. 13 ust. 4 pkt 1 ustawy o rachunkowości. Raporty kasowe nie posiadały dekretacji księgowej wraz z podpisem osoby odpowiedzialnej za to wskazanie, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości, a ujęte w nich wpłaty nie były oznaczone symbolami klasyfikacji budżetowej (wymóg z art. 39 ust. 1 ustawy o finansach publicznych).

Umowa z Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Złotoryi z 30 sierpnia 2010 roku na prowadzenie obsługi bankowej Zakładu zawarta została na czas nieokreślony, pomimo że w myśl przepisów art. 142 ust. 1 ustawy z 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku nr 113, poz. 759 ze zm.) umowy w sprawach zamówień publicznych zawiera się na czas oznaczony. Według art. 142 ust. 4 pkt 2 ustawy umowa rachunku bankowego może być zawarta na okres do 5 lat.

Brak było jednolitego wykazu druków ścisłego zarachowania, a instrukcje dotyczące gospodarki drukami ścisłego zarachowania, obiegu i kontroli wewnętrznej dokumentów finansowo-księgowych i kasowa były w tym zakresie niespójne i zaliczały do omawianej kategorii różne rodzaje druków. Kontrola druków ścisłego zarachowania wykazała, iż ewidencją objęte były tylko czeki gotówkowe i że ich stan był zgodny z ewidencją. Ustalono, że błędnie wypełnione czeki były anulowane niezgodnie z Instrukcją, w myśl której należało czek przekreślić i wpisać wyraz „anulowano” wraz z datą i podpisem osoby dokonującej tej czynności.

Zobowiązania wymagalne, według rocznego sprawozdania Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń na 31 grudnia 2010 roku, wyniosły 6.092,28 zł. Przyczyną ich powstania był brak w dostatecznej wysokości środków na rachunku bieżącym. Większość zobowiązań została uregulowana w I połowie lutego 2011 roku, a ostatnie 10 czerwca 2011 roku. Dopuszczenie do opóźnień w zapłacie było niezgodne z zasadami gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych, określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy z 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, w myśl których wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób umożliwiający terminową realizację zadań oraz w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Szczegółowa kontrola faktur, z których wynikały omawiane zobowiązania, wykazała, iż na wszystkich fakturach brakowało symbolu klasyfikacji budżetowej i adnotacji o ich kasacji.

WNIOSKI POKONTROLNE

Przekazując powyższe do wiadomości Pana Dyrektora, Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, wnosi o podjęcie niezbędnych działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości oraz niedopuszczenie do ich ponownego wystąpienia w przyszłości poprzez realizację następujących wniosków:

1. Zapewnienie funkcjonowania w Zakładzie adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, stosownie do przepisów art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz.U. nr 157, poz. 1240 ze zm.).
2. Powierzenie Głównej księgowej obowiązków i odpowiedzialności, o których mowa w art. 54 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz.U. nr 157, poz. 1240 ze zm.) w sposób zgodny z art. 53 ust. 2 ustawy, to jest w formie odrębnego imiennego upoważnienia albo wskazania w regulaminie organizacyjnym jednostki.
3. Przestrzeganie przepisów ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku nr 152, poz. 1223 ze zm.), szczególnie w zakresie:
  - a) uaktualnienia dokumentacji opisującej przyjęte w Zakładzie zasady rachunkowości w zakresie zakładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 10 ust. 2 ustawy,
  - b) ujmowania, w wykazie użytkowanych w rachunkowości programów komputerowych, daty rozpoczęcia stosowania ich aktualnej wersji zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c) ustawy,
  - c) comiesięcznego sprawdzania zgodności obrotów zestawienia sald kont syntetycznych z obrotami dziennika oraz sporządzania na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych zestawienia sald wszystkich kont ksiąg pomocniczych zgodnie z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy,
  - d) oznaczania ksiąg rachunkowych nazwą jednostki, zgodnie z art. 13 ust. 4 pkt 1 ustawy,
  - e) wymogów, które powinny spełniać dowody księgowe, stosownie do przepisów określonych w art. 21 ust. 1 pkt 1, 4, 5 i 6 ustawy.
4. Ewidencjonowanie wartości użytkowanych programów komputerowych na koncie 020, „Wartości niematerialne i prawne”, zgodnie z opisem funkcjonowania tego konta zawartym w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 128, poz. 861) oraz z § 15 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia.
5. Wyegzekwowanie od inkasentów należności z tytułu opłat za wodę i odprowadzanie ścieków, na podstawie art. 124 § 1 ustawy z 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (tekst jednolity: Dz.U. z 1998 roku nr 21, poz. 94 ze zm.) złożenia oświadczenia o przyjęciu odpowiedzialności materialnej za zebraną gotówkę.

6. Dokonanie zmiany § 3 umowy z 30 sierpnia 2010 roku z Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Złotoryi o prowadzenie rachunku bankowego, stanowiącego iż została ona zawarta na czas nieokreślony, ponieważ jest to sprzeczne z art. 142 ust. 1 ustawy z 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku nr 113, poz. 759 ze zm.), w myśl którego umowy w sprawach zamówień publicznych zawiera się na czas oznaczony.
7. Przestrzeganie, określonych w art. 44 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy z 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.), zasad gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych, w myśl których wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób umożliwiający terminową realizację zadań oraz w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.
8. Wyeliminowanie pozostałych nieprawidłowości i uchybień szczegółowo opisanych w protokole kontroli.

Stosownie do postanowień art. 9 ust. 3 i ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, proszę o poinformowanie Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, o wykonaniu wniosków lub o przyczynach ich niewykonania. Do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby. Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej, za pośrednictwem Prezesa Izby, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego. Podstawą zgłoszenia zastrzeżenia może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Do wiadomości:

Pan
Mieczysław Słonina
Wójt Gminy Zagrodno